

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

66. An Pontifex possit dispensare; ne contractus physicus instrumentorum adhibeatur in Sacramento Ordinis? Et discutitur, an contractus instrumentorum in sumendis Ordinibus sit de necessitate ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76359](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76359)

nisi per primam tonsuram, veluti per quandam mediam viam prius aptarentur. Unde Catechismus de Ordinis Sacramento, primam Tonsuram preparationem ad Ordines vocat. Vt enim inquit, homines ad Baptismum exorcismis, ad matrimonium sponsalibus preparati solent: ita, cum tonsura capillo Deo dedicatur, tanquam aditus ad Ordinis sacramentum illis aperitur. Et ita hanc sententiam contra Canonistas tenent, vt dixi, communiter Theologi, quibus magis adhæreo, quia prima Tonsura ab antiquis Patribus, & Doctoribus non computatur inter Ordines. In Conc. Carthag. IV. Vbi singulorum Ordinum ritus præscriptus est, non recensetur inter eos prima Tonsura. Ac tandem in Concil. Trid. numerantur, ac nominantur singuli Ordines, nec tamen inter eos ponitur prima Tonsura: quia distincte, ac separatim commemoratur, tanquam præuium quid ad omnes Ordines: dicitur enim ibi *cap. 2.* Vt qui iam clericali Tonsura insigniti essent, per minores ad maiores Ordines ascenderent: & consequenter recensentur singuli Ordines descendendo à Sacerdote ad Oltiarium. Itaque planè Concilium non computat clericalem Tonsuram inter Ordines. Similiter in Pontificali Romano, non vocatur ordinatio ad primam Tonsuram, sicut vocatur ad alios dictos Ordines, Ergo, &c. Opinio tamen Canonistarum non caret probabilitate.

RESOL. LXVI.

An Pontifex possit dispensare, ne contactus physicus instrumentorum adhibeatur in Sacramento Ordinis.

Et discutitur, an contactus instrumentorum in sumendis Ordinibus sit de necessitate Sacramenti. Ex part. 8. tr. 1. Ref. 40.

Sup hac dif. §. 1. **R**esolutio huius questionis pendet ex illa difficultate, an contactus instrumentorum in sumendis Ordinibus, sit de necessitate Sacramenti? Et sententiam affirmatiuam tenet Catechismus quoadlibet. 1. q. 16. & tom. 1. opuscul. tract. 26. Victoria in summa, q. 230. & in veteri edit. q. 211. Henriquez lib. 10. de Ordine, cap. 10. Valentia disput. 9. quest. 1. punct. 5. §. quarta questio. Emmanuel Sa verb. Ordo. Aegidius Conink de Sacram. disp. 20. dub. 7. num. 7. Martinus Fornarius de Ordine, cap. 2. n. 4. Fernandez in examine moralis Theologia, part. 3. c. 11. §. 6. Faber in 4. sentent. disp. 24. q. 1. disput. 1. c. 4. num. 121. & seq. Vide à lin. 8. de sacram. Ordinis.

2. Probat Cajetanus, præcipuus huius sententiæ propugnator, quadruplici ratione.

Primo à simili. In omnibus aliis Sacramentis, si non sit physicus contactus, Sacramentum nullum est: vt si aqua baptizandum non contingat, nullus est Baptismus; quia non verificatur forma eius: Ego te abluo, & idem dicitur in Confirmatione, & Extrema-unctione: ergo simili modo idem fatendum erit in hoc Ordinis Sacramento.

3. Secundo arguit ex efficacia, & veritate formæ Ordinis, in qua dicitur: Accipe hoc, aut illud, in quibus verbis imperatur contactus corporalis: si ergo contactus non fiat, veritas formæ non implebitur, & ita nullum erit Sacramentum; oportet enim, ad valorem Sacramenti veritatem formæ eius adimpleri. Porro illis verbis: Accipe, &c. imperari contactum corporalem, probat; quia non impetratur actus interior, quia Ecclesia de solis interiori-

bus non iudicat: ergo impetratur actus exterior interiori coniunctus, quo deficiente deficiet Sacramentum.

4. Tertio, si in Eucharistia, ad verificanda verba formæ: Hoc est corpus meum, requiritur contentum sub speciebus panis non solum cadere sub sensu, sed etiam esse Sacerdoti præsens; ita vt sine illis demonstrationibus sensibilibus, propter illud pronomen, hoc, nullum esset Sacramentum, ita cum Episcopus dicit, Accipe, oportet imperium istud per sensum impleri: ergo, si nullus erit contactus sensibilis, nullum etiam erit Sacramentum.

5. Quarto, non minus necessarium est ad hoc Sacramentum, quod dicitur, quam quod fit, scilicet verba inania essent, sed quod fit, nempe, impressio characteris, est omnino necessaria ad valorem huius Sacramenti: ergo etiam contactus corporalis, qui per verba exprimitur, erit omnino necessarius. Confirmatur: portio ipsa æterna instrumentorum, quæ sunt materia Ordinis ab Episcopo facta, secundum omnes prærequiritur ad valorem huius Sacramenti: ergo & acceptio passiva corporalis, quæ fit mediante contactu, ad idem Sacramentum validandum exigitur.

6. His tamen non obstantibus, plures Doctores ego adduxi in part. 3. tract. 4. resol. 185. contrariam sequentes sententiam. Probat hæc opinio. Quia talis contactus, neque ex sensu Ecclesiæ, neque ex ratione suppositis fidei principis colligi potest.

7. Prius probatur. Concilium Florentinum solum dicit: Presbyteratus traditur per calicis cum vino, & patenæ cum pane porrectionem, vbi solum exigit porrectionem, quæ morali iudicio potest ceteri fieri, quamvis ille, cui res porrigitur, eam physicè non tangat. Neque ex Romano Pontificali physicus contactus potest colligi tanquam necessarius; nam licet dicat: tangunt, non tamen indicat huius contactus necessitatem.

8. Posterior pars probatur. Per hoc Sacramentum traditur potestas per porrectionem instrumentorum proportionatorum officio: quando autem traditur potestas, morali hominum iudicio non requiritur, vt is cui datur potestas, physicè contingat instrumenta; nam dum accedit ad acceptandum altero porrigente, censetur sufficienter acceptare, quamvis illa non tangat, vt patet in Principe, & proinde censetur potestatem recipere.

9. Confirmatur. Forma potest esse verissima: Accipe potestatem, &c. etiam subintelligendo, per hæc instrumenta, licet ordinatus non tangat instrumenta; cum ergo non constet aliunde huiusmodi contactum requiri, verius est sufficere, si instrumenta porrigantur, vt verbis formæ, significantibus certam potestatem tribui, respondeat materia, circa quam hæc potestas tribuitur.

10. Itaque dicendum est, quod contactus, qui in ordinatione prærequiritur, valde differt ab aliorum Sacramentorum contactu: nam in Baptismo, & Extrema-unctione contactus ordinatur ad determinatam actionem suscipiendi Sacramentum inferendam, puta ad abluendum, vngendum, in qua actione tota ratio Sacramenti consistit, at in ordinatione contactus solum ordinatur ad determinandam intentionem ordinantis, quæ determinatio fieri potest per hoc solum, quod Episcopus demonstrat præsentem materiam & suscipiens usum illius intelligat, & acceptet. Ergo verisimile hoc modo fuisse à Christo tale Sacramentum institutum. Et hanc sententiam præter alios tenet Albertus Magnus in 4. sent. disp. 24. artic. 38. ad 2. quam ob Magistri reuerentiam Diuus Thom. suppressio nomine retulit.

11. Nec

Quæ nunc
inuenitur
in tom. 2.
tr. 5. Ref. 8.

11. Nec obstat dicere, quod praxis Ecclesiae est opposita, utpote quae cum exhibitione materiae, acceptationem, & contactum exigit, quae praxis, per traditionem saeculorum omnium, ex Christi institutione profecta ad nos vlu continuo pervenit.

12. Respondendum, inde aliud non colligi, quam quod talis contactus praecipitur ab Ecclesia, proindeque omni ope curandum esse ordinando, ut tali praeepto satisfaciatur, inferioribus digitis calicem, superioribus patenam tangendo, ut est in Pontificali, idque si fieri potest, simul cum prolatione verborum Episcopi, quod tamen moraliter est accipiendum, cum auctore Victoria de Sacrament. Ordin. num. 230. sufficiat paulo ante verba prolata, aut post, id facere: similiter & de materiae consensum esse docet Vasquez disp. 246. c. 2. num. 19. quae censentur moraliter, quantum est satis, ad culpam vitandam, apprehendi in continente, vasi scilicet ubi sunt; patet in vino quod in calice oblato Sacerdoti cum ordinatur, sufficienter omnium indicio tangi censetur. Quod si causam huiuscemodi praxis in Ecclesia seire aues. Respondendo, non aliam esse, quam ut traditio, & acceptio spiritualis potestatis, quae ordinando datur, significetur expressius cum ordinando symbolum materiale, quo talis potestas innuitur, manu ipsemet apprehendit, aut tangit.

13. Igitur ex his opinionibus posset aliquis inferre resolutionem dubijam positi: nam Doctores primae sententiae qui asserunt contactum physicum esse de necessitate Sacramenti; respondebunt, non posse Pontificem in tali contactu dispensare. Auctores vero secundae sententiae affirmabunt. Et ita in terminis respondet Marchinus de sacr. Ordin. m. 1. part. 1. c. 16. num. 22. ubi docet, quod contactus physicus in sacramento Ordinis, posset à Papa dispensari, suppleri, vel omitti. Sed spectat ad providentiam Dei etiam istante opinione affirmativa, quod Summus Pontifex nunquam dispensabit in contractu physico sacramenti Ordinis; quia si vera esset opinio negatiua, irritum remaneret Sacramentum, & nulla iusta causa dispensationis adesse potest. Ergo, &c.

RESOL. LXVII.

An Summus Pontifex possit permittere, ut Gracii administratum Sacramentum sine instrumentorum portione.

Et multa alia inveniuntur in textu huius Resolutionis circa materias Sacramenti Ordinis. Ex part. 8. tr. 1. Ref. 42.

§. 1. **S**tatis ardua quaestio, quae torquet doctorem hominum ingenia; nam materiam Presbyteratus esse portectionem patenae cum pane, & calicis cum vino, tradunt Doctores, quos ego citavi in part. 3. tract. 4. resol. 187. & patet ex Concilio Florentino in instructione Armenorum, ubi sic dicitur: Sextum Sacramentum est Ordo, cuius materia est illud, per cuius traditionem confertur Ordo, sicut Presbyteratus traditur per calicis cum vino, & patenae cum pane portectionem.

2. Probat *Secundo* magis ex eo, quia Sacerdos per suam ordinationem primo, & per se accipit potestatem in ordine ad corpus Christi verum, quae est potestas conficiendi Eucharistiam: & deinde accipit potestatem in ordine ad corpus Christi mysticum, quae est potestas remittendi aliis peccata.

Tom. III.

Atqui per impositionem manuum non accipit Sacerdos potestatem conficiendi corpus Christi verum, ut constat ex forma eiusdem; quae est forma remissionis peccatorum. Oportet igitur assignare materiam, circa quam versetur haec potestas sacerdotalis conficiendi corpus, & sanguinem Christi Domini, quae nihil aliud erit, quam panis, & vinum consecrandum.

3. *Tertio*, accedit validissimum argumentum: si quidem Sacerdotes recenter initiati, antequam manuum impositionem ab Episcopo accipiant, simul cum eodem proferunt verba consecrationis supra panem, & vinum ab eodem Episcopo consecrandum: ergo independenter ab ipsa manuum impositione potestatem habent perficiendi corpus, & sanguinem Christi, quae est praecipua potestas sacerdotalis: quare, sicut in consecratione panis, & vini, sacrificij Missae substantia, saltem maxima ex parte consistit, ita in potestate transubstantiandi panem, & vinum in corpus, & sanguinem Christi, sacerdotalis potestas, & character Presbyteratus praecipue consistit.

4. Et licet aliqui asserant laicos quidem probabiliter, quod sacra ordinatio Presbyteri; cum duabus partialibus ordinationibus perficiatur, ideo duas materias & duas formas ad completam essentialem constitutionem requiri. Et prioris quidem ordinationis materia est traditio calicis cum vino, & patenae cum pane: forma vero, accipere potestatem offerendi sacrificium Deo, &c. sicut constat Pontificali, & Florent. in decreto Eugenii, & sextum Sacramentum. Posterioris vero ordinationis materia, est impositio manuum facta ab Episcopo: forma autem, accipere Spiritum sanctum, quorum remissionis peccata, &c. ut colligitur ex Tridentino cit. c. de Ex. tr. uncl. Dionysius Aecopagita praxi 1. Ecclesiast. hierarchia, c. 5. part. 2. Sacerdos coram sancto Altari ponens utrumque genu, in capite habet Pontificis dextram, & in hunc modum à sacrate Praefule sanctissimis invocationibus consecratur; & Conc. Carthag. IV. c. 3. Presbyter cum ordinatur, Episcopo eum benedicente, & manuum supra caput eius tenente. Eandemque sententiam docuit Scotus, in 4. dist. 24. art. 3. Plaudanus q. 6. art. 4. Bellarminus de sacram. Ordin. c. 9. Franciscus Turrianus lib. 8. cons. cap. 21. Henriquez lib. 1. cap. 6. & cap. 11. n. 10. Vasquez disp. 246. c. 3. Cominck disp. 20. dub. 7. concl. 2. contra Sotum in 4. dist. 34. q. 1. art. 4. concl. 5. Valentia part. 5. imò etiam antiquos Scholasticos, ut S. Thomas dist. 24. q. 2. art. 3. & quast. Richardus art. 4. q. 3. Durandus quast. 3. art. 2. arbitran-tes, manuum impositionem esse tantum accidentalem caeremoniam. Sed contra esse videtur, quod verba in Sacramentis determinantia sensibile symbolum, siue materiam, id efficiunt quod significant: sed illa verba, *Accipe Spiritum sanctum, quorum remissionis peccata*, &c. quae vna cum manuum impositione ab Episcopo proferuntur, significant tum gratiam sacramentalem, ut colligitur ex Tridentino sess. 23. can. 4. tum etiam potestatem super corpus Christi mysticum: ergo utrumque efficiunt, & consequenter ad essentialem rationem Sacramenti spectant.

4. Igitur ex his opinionibus apparet portectionem instrumentorum patenae, & calicis, esse de necessitate Sacramenti, & eius partem essentialem. Ergo nullo modo potest Pontifex dispensare, seu permittere, ut Presbyteratus Ordo absque dictorum instrumentorum portectione administraretur; nam aliquin mutaret materiam Sacramenti, quod facere non potest. Vnde ex his sequi videtur Ecclesiam Graecam caruisse, & carere Ordine Presbyteratus, & per consequens Episcopus, & ex

H 2 hoc

Sup. hoc in Ref. not. praeterita, & supra late in Ref. 11. à principio, & in tom. 1. tr. 3. lege latissimam doctrinam Ref. 2. & in tom. 4. tr. 8. Ref. 22. cursum in §. vii. ad nendum.

REF. LXVII. IN OMNIA TOM. III. IV. V. E. III.

